

Η Ζωή στη ξηρά: Τα αποδημητικά πουλιά της Κύπρου

Οικολογικό σχολείο
Γυμνάσιο Παραλιμνίου
2017-2018

Συντονιστές των περιβαλλοντικών προγραμμάτων

- Συντονίστρια Βοηθός Διευθύντρια:
Τερψιθέα Κοκή
- Συντονίστριες καθηγήτριες:
Ζαχαρούλα Κίργια
Τερψιθέα Λαϊφή

Περιβαλλοντική επιτροπή

Μαθητές:

- Αρτυματά Δέσποινα, Α'4
- Πέτρου Σωτήρης, Α'4
- Κυριάκου Δήμητρα, Α'9
- Τιμοθέου Παναγιώτης, Α'9
- Τρισόκκα Ελίνα, Α'9
- Ψαθάς Χριστόδουλος, Α'9
- Αρέστη Μιχαέλα, Β'2
- Δημητρίου Γεωργία, Β'3
- Ιακώβου Στέφανη, Β'4
- Πίπτα Άντρεα, Β'4
- Ζμαράντα Ράντου Μαρία, Β'5
- Ζουβάνη Θέκλα, Β'5
- Θεοφυλάκτου Γιώργος, Β'5
- Παπαχαραλάμπους Μαρία, Β'5
- Σταματίδου Αναστασία, Β'5
- Ζουβανάς Μιχαήλ - Άγγελος, Β'7
- Ζμαράντα Ράτου Αλέξανδρος, Γ'2
- Κουκκουλλής Γιώργος, Γ'2
- Σωτηρίου Σωτήρης, Γ'5
- Τσικουλίτα Κοσμίν Αλέξανδρος, Γ'5
- Ιωάννου Αλέξανδρος, Γ'6

ΟΝΟΜΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Η ΖΩΗΣΤΗΣΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: Αποδημητικά πουλιά στην Κύπρο

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ 2017-2018

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ/ΟΙ	ΧΡΟΝΟ-ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
1. <u>Ενημέρωση - Έντοκα</u> α. Δημιουργία ενημερωτικών πινακίδων, ταμπελών εντός ή και εκτός σχολείου, για τα αποδημητικά πουλιά β. Δημιουργία τρίπτυχων ή άλλων ενημερωτικών έντυπων για τη σημασία της διατήρησης των αποδημητικών πουλιών, τα οποία θα αποσταλούν στα σπίτια, για ενημέρωση γ. Δημιουργία Οικολογικού Κώδικα και ανάρτηση του στις τάξεις δ. Δημοσίευση των δραστηριοτήτων και εργασιών των μαθητών μας στο περιοδικό του σχολείου.	Όλα τα παιδιά της Α' Γυμνασίου Όλα τα παιδιά της περιβαλλοντικής επιτροπής Όλα τα παιδιά της περιβαλλοντικής επιτροπής Οικολογική Επιτροπή	Νοέμβριο-Μάρτιο Δεκέμβριο - Μάρτιο Νοέμβριο - Μάρτιο Απρίλιο - Μάιο
2. <u>Ερευνες - Μελέτες</u> α. Βιβλιογραφική μελέτη των αποδημητικών πουλιών της Κύπρου.	Όλα τα παιδιά της περιβαλλοντικής επιτροπής	Νοέμβριο - Μάρτιο

β. Διενέργεια έρευνας για τις γνώσεις και τις στάσεις των μαθητών του σχολείου όσον αφορά την παράνομη θήρευση των αποδημητικών πουλιών	Παιδιά από Α', Β' και Γ' Γυμνασίου	Νοέμβριο – Δεκέμβριο
3. Δημιουργικές Εργασίες α. Κατασκευές φωλιών, ταΐστρών και ποτιστρών για τα πουλιά, με σκοπό την τοποθέτησή τους στο δασάκι του σχολείου	Όλα τα παιδιά της περιβαλλοντικής επιτροπής	Νοέμβριο – Μάρτιο
4. Εκδηλώσεις – Θράσεις α. Δημιουργία πααχνιδιών όπως σταυράλεξα και κρυπτάλεξα με θέμα τα αποδημητικά πουλιά της Κύπρου β. Διάλεξη - ενημέρωση της μαθητικής κοινότητας για τη σημασία της ύπαρξης και διατήρησης των αποδημητικών πουλιών. γ. Ανακύκλωση χαρτιού, πλαστικών μπουκαλιών, πωμάτων και μπαταριών	Όλα τα παιδιά του σχολείου Όλα τα παιδιά του σχολείου Όλα τα παιδιά του σχολείου	Νοέμβριο – Μάρτιο Ιανουάριο Ολόχρονα
5. Συνεργασία με τοπική αυτοδιοίκηση α. Καθορισμός Παραλίας στο Παραλίμνι ή στην Αγία Νάπα	Όλα τα παιδιά της περιβαλλοντικής επιτροπής	Μάρτιο
6. Εκδρομές – Επισκέψεις α. Επίσκεψη σε Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	Όλα τα παιδιά της περιβαλλοντικής επιτροπής	Μάρτιο – Απρίλιο
β. Επίσκεψη και γνωριμία με τον βιότοπο των αποδημητικών πουλιών στο Κάβο Γκρέκο και τη Λίμνη Παραλιμνίου.	Όλα τα παιδιά της περιβαλλοντικής επιτροπής	Μάρτιο
7. Άλλες Παρατηρήσεις		

Δημιουργία και Ανάρτηση Οικολογικού Κώδικά στις αίθουσες του σχολείου μας

Οικολογικός Κώδικας

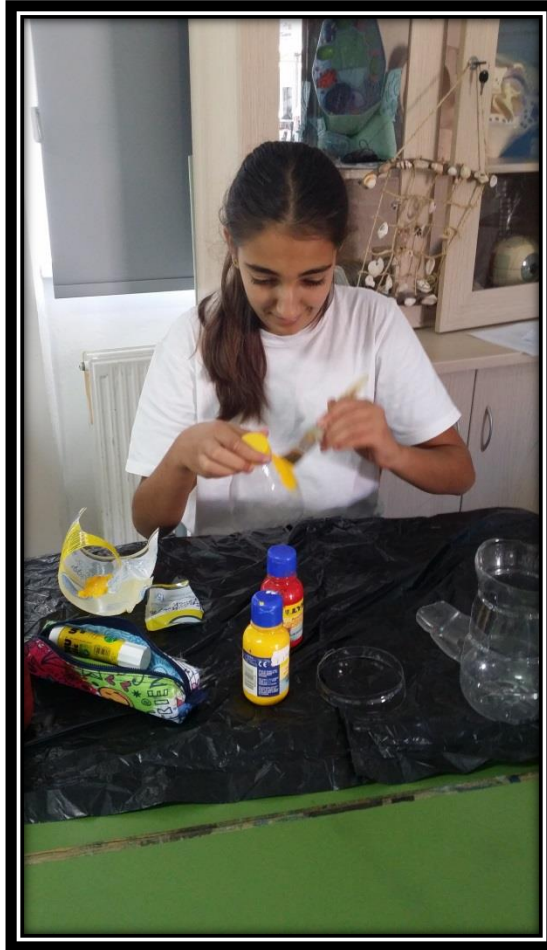
Είμαι ενεργός πολίτης γι' αυτό:

- ❖ Ενημερώνω τις αρμόδιες αρχές όταν πέσει στην αντίληψή μου παράνομη θήρευση.
- ❖ Απαλλάσσω το περιβάλλον από τα σκουπίδια που μπορεί να προκαλέσουν τον θάνατο των πουλιών ή άλλων οργανισμών.
- ❖ Προστατεύω τα δάση, τα οποία αποτελούν καταφύγιο για τα αποδημητικά πουλιά και άλλους οργανισμούς, από τις πυρκαγιές.
- ❖ Ζω αρμονικά με τους υπόλοιπους οργανισμούς που βρίσκονται γύρω μου και συμβάλλω στη διατήρησή τους.
- ❖ Αντιστέκομαι και λέω όχι στην παράνομη θήρευση και θανάτωση των αποδημητικών πουλιών.
- ❖ Συμμετέχω ενεργά στην επαναχρησιμοποίηση προϊόντων και στην ανακύκλωση αυτών που μπορούν να ανακυκλωθούν.
- ❖ Συμμετέχω σε οργανώσεις προστασίας αποδημητικών πουλιών.
- ❖ Ενημερώνω φίλους και συγγενείς για τις συνέπειες που προκαλεί η παράνομη θήρευση στη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- ❖ Προστατεύω και διατηρώ τις φωλιές των αποδημητικών πουλιών.

Γυμνάσιο Παραλιμνίου
Σχολική χρονιά 2017-2018

Κατασκευή φωλιών, ταϊστρών και ποτίστρων για τα πουλιά από ανακυκλώσιμα υλικά

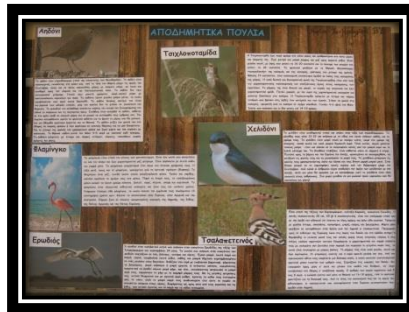
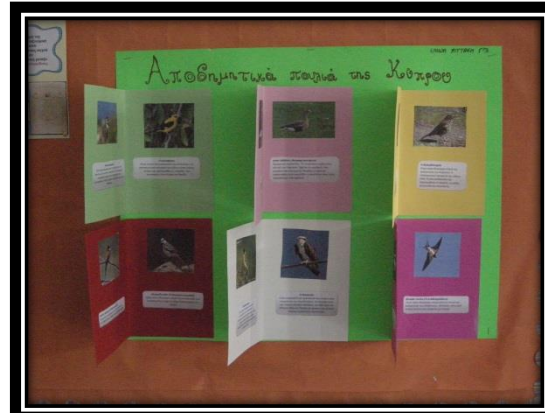

Τοποθέτηση των κατασκευών στο δασάκι του σχολείου μας

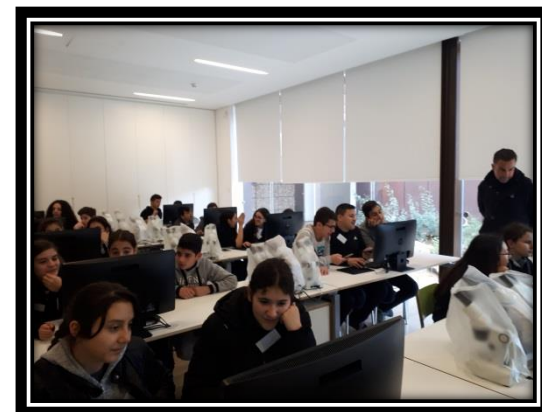

Δημιουργία ενημερωτικών πινακίδων

Επίσκεψη στο περιβαλλοντικό κέντρο του Κάβο Γκρέκο

Γνωριμία με το βιότοπο των πουλιών και πτηνό- παρατήρηση

Εργασίες για τα αποδημητικά πουλιά

ΜΕΛΙΣΣΟΦΑΓΟΣ (BEE-EATER)

Ο μελισσοφάγος είναι πολύχρωμο αποδημητικό πουλί που ανήκει στην οικογένεια Μελισσοφάγοι και επισκέπτεται τον τόπο μας από τον Φθινόπωρο από τη Ν. Ευρώπη και Ασία καταβιγνόμενος προς Αφρική για να ξεχειμωνιάσει και το αντίθετο την Άνοιξη.

Μερικοί πληθυσμοί από αυτά τα πουλιά μένουν στον τόπο μας και αναπαράγονται. Φαλάττουν σε χαλαρές όχθες ποταμών και δρόμους αναδασών πολύ βαθιές τρύπες μέχρι και 1,5 μ. Γενούν μέρη και επιά κενά αβγά που επώδονται και το θύλακό και το αρσενικό τρέφονται με έντομα όπως ακρίδες, μύλισες, σφήκες, πεταλούδες και διάφορα άλλα είδη εντόμων που τα συλλαμβάνουν πάντα εν πτήση. Επίσης εν πτήση πιάνουν και νερό από λίμνες.

Κάθε είδος πουλιού έχει τη δική του ξεχωριστή ομορφιά διαθέτοντας επίσημα ποικιλία χρωμάτων και σχεδίων στο φτέρωμα, καθώς και τη δική του ξεχωριστή ικανότητα, πολλά χαρακτηριστικά και τις αλλαγές τους ικανότητες, άλλα για το πολύ γρήγορο πέταγμα τους και τις κινήσεις τους ικανότητες, άλλα ότι μπορούν να συλλαμβάνουν έντομα στον αέρα, να μεταναστεύουν/αδελφότητες επίσημα αποστάσεις και άλλα/αδελφότητες για το υπέροχο τους κελάρωμα.

ΑΠΟΔΗΜΗΤΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ

Ταξιδεύουν το φθινόπωρο από το Βορρά προς το Νότιο γιατί δυσκολεύονται να εντοπίσουν την τροφή τους. Όσο πλησιάζει ο Χειμώνας οι σπόροι και τα έντομα είναι δύσκολο να βρουν. Ορμας για να αποφύγουν το βίαια χειμώνα ταξιδεύουν προς τις νότιες ζεστές χώρες όπου η τροφή είναι άφθονη κι εκεί ξεχειμωνιάζουν. Την άνοιξη επιστρέφουν στην "πατρίδα" τους. Το θηλαστικό που πρέπει να κάνουν δεν είναι εύκολο και οι αποστάσεις που πρέπει να διανύσουν είναι μακρινές. Πετούν μόνο την ημέρα και το βράδυ ξεκουράζονται για να συνεχίσουν το ταξίδι τους την επόμενη ημέρα. Υπάρχουν βίβρα και πουλιά "μερσοβιόδρομοι" που πετούν μέρη και νύχτα χωρίς να σταματούν για ξεκούραση.

Μερικά αποδημητικά πουλιά είναι:

Χελιδόνι

Πελικανός

Πελαργός

Ερωδιός

Αγρίοπαμα

Αγριοθήνη

Ερωδιός

Κύνος

Σταχτοστιγνίς

Λευκοστιγνίς

Βουτηχτήρι

Μετανάστευση πτηνών

Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια

Ως μετανάστευση πτηνών ορίζεται, μεταξύ δύο εποχικών περιόδων συντήρησης, υποκείμενο σε ετήσιο βιολογικό ρυθμό και πυροδοτούμενο από διάφορους παράγοντες, φαινόμενο των συνόλων των μετακινήσεων (sensu lato) ορισμένων ειδών πτηνών, κυρίως εκείνων που τα εδάφη αναπαραγωγής και διαχείμασης βρίσκονται σε απομακρυσμένες, ως προς το γεωγραφικό πλάτος, οικοζώνες.

Αστραμώμευες χίτες (Branta leucopsis), φωτογραφημένες στην Φινλανδία, κατά την φθινόπωρινή τους μετανάστευση

Ωστόσο, ο ορισμός αυτός αναφέρεται στην πλειονότητα των επί μέρους συνιστωσών που καθορίζουν τις μεταναστευτικές κινήσεις και, πέραν μιας -λίγη ή πολύ- κανονικότητας που τις χαρακτηρίζει, υπόκειται σε πολλαπλή «ανάγνωση». Ο όρος αποδημία, επίσης, χρησιμοποιείται συχνά στην ελληνική βιβλιογραφία αντί του όρου μετανάστευση, της περισσότεροε φορές επιτυχημένα, σε άλλες όμως όχι, διότι έχει ευρύτερη και, κάποτε, μεταφορική σημασία. [1]

Αποδημητικά πουλιά της Κύπρου

Η θέση της Κύπρου είναι ιδιαίτερα σημαντική για τα πουλιά καθώς βρίσκεται σε έναν από τους μεγαλύτερους μεταναστευτικούς διαδρόμους της Μεσογείου. Η Κύπρος αποτελεί σημαντικό σταθμό για τα μεταναστευτικά πουλιά που χρησιμοποιούν το νησί δύο φορές το χρόνο καθώς ταξιδεύουν μεταξύ Αφρικής, Ευρώπης και Ευρασίας. Ο συνολικός καταγεγραμμένος αριθμός πουλιών στην Κύπρο είναι περίπου 400 είδη.

Μερικά από τα είδη αποδημητικών πουλιών είναι τα ακόλουθα:

1. Μελισσοφάγος: Ο μελισσοφάγος είναι πολύχρωμο αποδημητικό πουλί που ανήκει στην οικογένεια Μελισσοφάγοι.
2. Αλευρόνη: Οι αλευρόνες είναι επίσης πολύχρωμο αποδημητικά πουλιά που ανήκουν στην οικογένεια Αλευρόνες.
3. Κράγκα - Χαλκοκουρούνα: Η Χαλκοκουρούνα γνωστή στην Κύπρο ως Κράγκα είναι πουλί αποδημητικό με έντονο γαλάζιο και μπλε χρώμα και ανήκει στην οικογένεια Κορακίδες.
4. Κοκκινολαίμη: Ο Κοκκινολαίμη είναι μικρό και ανήκει στην οικογένεια Μυιοθήριδες.
5. Γαλαζολαίμη: Ο Γαλαζολαίμη είναι μικρό αποδημητικό πουλί σχετικά σπάνιο.

Τρόποι θήρευσης των πουλιών:

Ένας τρόπος θήρευσης των πουλιών της Κύπρου είναι τα δίχτυα και τα εζήθρα μέσω της γνωστή μεθόδου ως "πάτημα". Άλλος τρόπος είναι οι ηλεκτρονικές συσκευές που προκαλούν θάνατο ή αναισθησία και απωυλκίσιατε άλλων παρανομών παγιδιών ή παραπληκτικών μέσων και μεθόδων. Κάτι παρόμοιο είναι και οι συσκευές ηλεκτροπληξίας. Επιπρόσθετα, ένας άλλος τρόπος θήρευσης είναι οι προβόλες, οι καθήφρες και άλλα εκφυλιστικά μέσα. Ακολούθως, η χρήση

File:kokos B.7

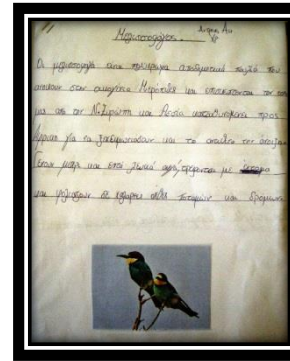
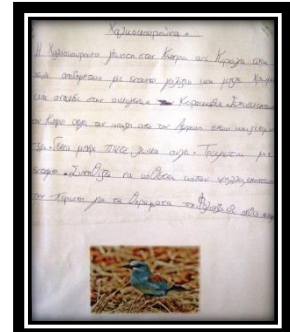
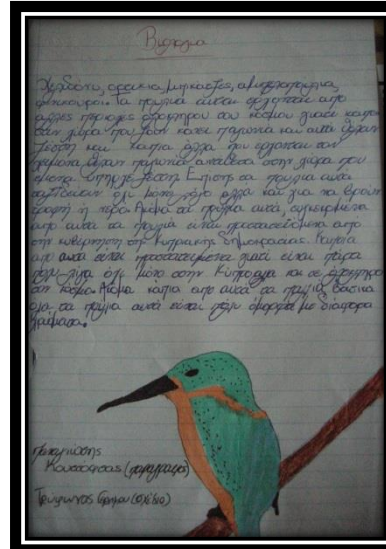
οικονομικών οργάνων για να κινηθούν και συσκευές φωτισμού είναι ακόμη ένα τρόπο θήρευσης των πουλιών και νέος η παραπάνω των θηραμάτων και των άγριων πτηνών με δηλητηριώδη σπόρους ή άλλες ουσίες.

Τρόποι αντιμετώπισης της παράνομης θήρευσης

1. Η αρμόδια αρχή για την τήρηση των διαδικασιών του κυνηγιού είναι η Υπηρεσία Θήρας όπου έχουν ως αρμοδιότητα να ελέγχουν και να επαυκίσουν τους κυνηγούς.
2. Αναγνώριση θήρευσης συγκεκριμένων ειδών πουλιών με αποτέλεσμα να υπάρχει περιορισμός στο θήραμα του κυνηγού.
3. Αυστηρότερες ποινές να επιβάλλονται στους παρανομούντες κυνηγούς ούτως ώστε να λειτουργεί ως αποτρεπτική παράγοντας στην όλη διαδικασία του κυνηγιού.
4. Περιορισμός πηραμών κυνηγιού που θα έχει ως αποτέλεσμα το καλύτερο και αποτελεσματικότερο έλεγχο από την αρμόδια αρχή.

File:kokos B.7

Δημιουργία παιχνιδιών για τα αποδημητικά πουλιά

Τραργός
 Τρυγίτις
 Πελαγονία
 Λαίμακος
 Μικροπόδιος

Τρανή
 Πελαγονία
 Αρνίον
 Τραπέζης
 Τρυγίτις

Το κρυπτόλεξο των αποδημητικών πουλιών.

1. Τρανή
 2. Αλκυονίς
 3. Τρυγίτις
 4. Τρανή
 5. Βορέας
 6. Τρανή
 7. Ροδιόκοπος
 8. Νύκτα
 9. Ηλεκτροπτερός
 10. Φλαμίνγκο
 11. Αρσιόλαμος

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

1. Αρσιόλαμος
 2. Αλκυονίς
 3. Σταχτοσκηνιάς
 4. Πελαγονία
 5. Χρυσοπτερός

6. Κόκοι
 7. Μυρσίνος
 8. Πελαγονία
 9. Ερμιόλος
 10. Μυρσίνος

11. Τρανή
 12. Μικροπόδιος
 13. Λαίμακος
 14. Τραπέζης
 15. Αρσιόλαμος

(2) Τσιταλάκι
 (4) Ορνίτις
 (5) Αιμελοπούλι
 (7) Τσιτάκι
 (10) Πελαγονία
 (11) Κόκοι
 (13) Βουτσιτρίτις
 (17) Αρνιόκοπος
 (18) Αρνιόκοπος
 (22) Ερμιόλος
 (24) Λαίμακος
 (29) Σταχτοσκηνιάς
 (30) Πελαγονία
 (34) Φλαμίνγκο
 (35) Χρυσοπτερός
 (37) Γαλαζολαίμος
 (42) Κοκκινολαίμος
 (43) Κρήνη
 (48) Αλκυονίς
 (50) Μικροπόδιος

ΤΡΑΓΑΡΓΟΙ
 ΣΤΑΧΤΟΣΚΗΝΙΑΣ
 ΑΛΚΥΟΝΙΣ
 ΛΑΙΜΑΚΟΣ
 ΑΡΣΙΟΛΑΜΟΣ
 ΠΟΡΣΙΟΝΙΣ
 ΤΡΑΠΕΖΗΣ
 ΕΡΜΙΟΛΟΣ
 ΕΡΜΙΟΛΟΣ
 ΙΙΜΕΛΙΣΙΣ
 ΝΥΚΤΑ
 ΟΑΜΠΕΛΟΥΡΓΟΣ

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΑ

Κοκκινολαίμος

Αλκυονίτις

Αρνιόκοπος

Χαλκοκορβίνα

Χρυσοπτερός

Μικροπόδιος

1. Έχει πορτοκαλοκόκκινο χρώμα που ξεκινά από το λαιμό και καταλήγει στο στήθος του.
2. Πολύχρωμο πουλί που ανήκει στην οικογένεια Αλκυονίδες.
3. Κινείται μόνο τη νύχτα και πρέπει να υπάρχει αέρας για να φύγει από τη θάλασσα και να ερπεί στη λήνη.
4. Είναι γνωστό στην Κύπρο ως Κρήνη και ανήκει στην οικογένεια Κορακοειδές.
5. Το πιο γνωστό αποδημητικό πουλί που ερπίζει την ανώτερη.
6. Τραγουδά με έντομα όπως ακρίδες, σφήκες, σκουλήκια κ.λπ.

Ανακύκλωση στο σχολείο μας

Καθαρισμός παραλίας στην Αγία Τριάδα στα πλαίσια του “Lets do it Cyprus”.

